

15 listopada 1930 r.

URZĄD PATENTOWY

A61n 5/06

RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

OPIŚ PATENTOWY

Nr 12530.

Kl. 21 g 26.

Quarzlampen-Gesellschaft mit beschränkter Haftung
(Hanau, Niemcy).

Statyw do lampy kwarcowej prądu zmiennego.

Zgłoszono 22 marca 1926 r.

Udzielono 25 września 1930 r.

Pierwszeństwo: 4 kwietnia 1925 r. (Niemcy).

Znane są lampy rtęciowe na statywie, których przyrządy pomocnicze, niezbędne do działania, umieszczone są w osłonie w dolnej części statywu, stanowiąc pewne obciążenie statywu, zwiększające jego stateczność.

We wszystkich jednak znanych odmianach statywu niezmiennie zachowana jest zwykła ciężka podstawa z nóżkami, bądź w postaci sztucznie obciążonej płyty, bądź też ciężkiego trójnożu, która stanowi stosunkowo znaczny ciężar.

Osprzęt lampy kwarcowej na prąd zmienny składa się z pewnej ilości przyrządów, a mianowicie z transformatora, z cewki dławikowej i najczęściej z kilku o-porników oraz urządzeń do ich włączania;

osprzęt więc ten stanowi znaczną instalację, która, będąc umieszczoną na statywie, może w zupełności zastąpić ciężar statywu, niezbędny do osiągnięcia jego stateczności. W tym celu umieszcza się według wynalazku niniejszego drążek statywu pośrodku płyty podstawy, do której przymocowane są wykonane oddzielnie nóżki, przyczem na tej płycie umocowyywa się wspomniany osprzęt lampy tak rozmieszczony, że działanie ciężarów osprzętu jest prawie zrównoważone względem osi statywu. Zaoszczędzony w ten sposób zostaje zbyt ciężki ciężar podstawy i jednocześnie zapobiega się, aby przy wychyleniach bocznych poziomego ramienia, podtrzymującego lampę, nie zachodziło pewne

dodatkowe jednostronne obciążenie, spowodowane niesymetrycznym rozmieszczeniem ciężarów osprzętu, które mogłoby wpływać szkodliwie na stateczność statywu.

Celem wygodnego zrównoważenia płyty podstawy, wszystkie przyrządy, przymocowane do niej, zaciśnięte są zapomocą śrub lub pałaków ściągających, dzięki czemu mogą być łatwo obluźnione i nastawione. Przesunięcia przyrządów ograniczone są przez występy na płycie podstawy, podczas gdy dokładne ustawienie umożliwiające jest dzięki znacznym wymiarom odlanych lub przebitych otworów do zamocowywania. Wykonanie to posiada jednocześnie i tę zaletę, że niepotrzebne jest gwintowanie otworów i wogóle wszelka dalsza obróbka, wskutek czego złożenie statywu może być szybko dokonane przez niewyszkolone siły.

Drażek statywu zamocowany jest w sposób, który zapewnia mu położenie prostopadłe do płyty, przyczem zwrócono uwagę na możliwą prostotę wykonania połączenia. W tym celu dolny koniec drażka statywu wstawiony jest w lejowato ukształtowane wgłębienie płyty; jednocześnie drażek przytrzymywany jest nieco wyżej przez pochwę, która przymocowana jest do transformatora w sposób, umożliwiający nastawienie jej. Gdy pochwa jest prawidłowo ustawiona, to również drażek znajduje się w ściśle pionowym położeniu bez konieczności stosowania starannie obrobionych części prowadzących lub jakichkolwiek otworów, gwintów lub podobnych środków. Zamocowanie to posiada jeszcze tę zaletę, że cała wewnętrzna przestrzeń drażka, wykonanego umyślnie pustym, pozostaje całkowicie wolna, dzięki czemu może ona służyć za pomieszczenie przeciwwagi przesuwanego ramienia statywu.

Składanie podstawy skutecznia się zapomocą specjalnego wzorca w sposób, o którym będzie jeszcze mowa poniżej.

Rysunek przedstawia przykład wykonania przedmiotu wynalazku.

Fig. 1 jest przekrojem podłużnym podstawy, fig. 3 — rzutem z góry; fig. 2 i 4 są rzutami prostopadłymi do płaszczyzny przekroju według fig. 1, wreszcie fig. 5 przedstawia szczegół statywu.

Do połączenia wszystkich części służy płyta podstawy *a*, o cienkich ściankach, odlana z żeliwa lub wytłoczona z żelaznej blachy. Płyta ta zaopatrzona jest w trzy lub cztery nóżki *b*, odlane wraz z nią lub przysrubowane do niej. W środku płyty znajduje się lejowate zagłębienie *c*, w którym zostaje osadzony dolny koniec rury *d* statywu. Rura ta opiera się mocno o wewnętrzną powierzchnię leju lub też podtrzymywana jest, jak przedstawiono na rysunku, przez skierowane do środka obrzeże leju. W ten sposób dolny otwór rury nie jest wcale przez podparcie zakryty. Płyta *a* zaopatrzona jest w otwory, niezbędne do przymocowania przyrządów osprzętu, oraz w występy *e*, odlane lub wytłoczone, ustalające właściwe położenie osprzętu na płycie *a*.

Poszczególne przyrządy osprzętu rozmieszczone są na płycie *a* tak, by ciężar ich był rozłożony możliwie równomiernie dokoła drażka statywu. Transformator *f* jest przymocowany dwoma pałakami *g*, a cewka dławikowa *h* — jednym pałakiem *i*; pałaki te mogą być przyciągnięte od dołu zapomocą śrub. Na transformatorze zaciśnięta jest jednocześnie zapomocą pałaków *g* przylutowana do pochwy *m* płyta *k*, na której jest umocowany wyłącznik *l*, służący do włączania transformatora *f*. Pochwa *m*, zaopatrzona w podłużne przecięcia, nadająca jej pewną sprężystość, obejmuje drażek statywu, dokoła którego zaciśnięta jest zapomocą pierścienia zaciskowego. Do płyty blaszanej *k* mogą być również przymocowane izolowane kontakty, służące do doprowadzania i odprowadzania prądu. W podobny sposób zapomocą pałaka *i*

przymocowany jest do cewki dławikowej h wyłącznik, zapomocą którego lampa jest zapalana. Wyłącznik ten składa się, jak widać z fig. 4, z przycisku o , sprężyny stykowej p , dwóch stykowych kołków q , połączonych przewodami z opornikami s , oraz z małej kotwicy r , zapomocą której urządzenie zwierające może być przez cewkę dławikową, przez którą przepływa prąd, przytrzymane w położeniu zamkniętem. Wspomniane oporniki s umieszczone są na płycie a między transformatorem a cewką dławikową, po obu stronach drążka statywu (fig. 3) i przymocowane są do płyty tej śrubami t .

Przyrządy te, umieszczone na płycie a , osłonięte są pokrywą u , zaopatrzoną w wentylacyjne otwory i nadającą podstawie gładki wygląd cokołu. Pokrywa przymocowana jest tak samo, jak i wszystkie inne części, zapomocą najprostszych środków, nie wymagających dopasowywania.

Pokrywa przytrzymywana jest na płycie zapomocą pierścienia zaciskowego n , służącego do zaciśnięcia drążka statywu, a właściwe położenie tej pokrywy zapewniają listwy na płycie, wytłoczone rowki lub podobne zabezpieczenia.

Wierzch pokrywy zaopatrzony jest w otwory, w których mieszczą się wyłącznik 1 transformatora i przycisk o wyłącznika, zwierającego oporniki s . Otwory są dość duże, by uniknąć dopasowywania, przy czem ozdabiający pierścień v (fig. 5), który szczelnie otacza wyłącznik lub przycisk, zakrywa otwór, który może być umieszczony mimośrodowo.

Tak zbudowana podstawa może być, jak to widać bez dalszych wyjaśnień, w prosty sposób zestawiona przy zastosowaniu zwykłych śrub. Gdy pochwa m jest prawidłowo ustawiona, czyli płytka k zaciśnięta w wymaganem położeniu, to drążek statywu jest trzymany pewnie, bez możności przesunięcia się, wskutek znacznej odległości dolnej krawędzi drążka od pochwy m .

Składanie statywu odbywa się zatem w następujący sposób. Używa się wzorca, który posiada urządzenie do wyznaczenia ściśle pionowego położenia drążka statywu i ściśle poziomego położenia płyty podstawy lub płaszczyzny krążków, osadzonych w nóżkach. Gdy drążek statywu i płyta podstawy zostaną ostatecznie ześrubowane wewnątrz tego wzorca, to późniejsze pochylenie się drążka jest już niemożliwe. Składanie może się również odbywać w ten sposób, iż na pionowy drążek wzorca nakłada się z początku pochwę m z płytą k . Następnie wstawione zostają pałaki g oraz i oraz transformator i cewka dławikowa. Potem na nagwintowane końce pałaków i drążek wzorca nasuwa się płytę podstawy, zaopatrzoną już w nóżki, tak głęboko, aż koniec drążka oprze się o lej płyty, poczem ustawia się płytę ściśle poziomo i następnie nakręca się i dociąga ostatecznie naśrubki na pałakach. Po zdjęciu z wzorca płyty z ustawioną w ten sposób pochwą m zostaje wstawiony z góry drążek statywu, który napewno przyjmie właściwe położenie. Pozostałe części podstawy tak, jak drążek, wstawiane są z góry, po zdjęciu płyty z wzorca.

By zapobiec przesunięciom się części, trzymających się w swem położeniu tylko zapomocą tarcia, co może się zdarzyć na przykład przy nieostrożnym transporcie, wskazane jest wstawiać pomiędzy stykające się powierzchnie wspólnie zaciśniętych części papier opakunkowy, polakierowany z obu stron w niezupełnie wyschniętym stanie; papier ten tak silnie przywiera, że wykluczone są nawet nieznaczne przesunięcia części.

Zastrzeżenia patentowe.

1. Statyw do lampy kwarcowej prądu zmiennego, na którego podstawie umieszczone są przyrządy osprzętu lampy, składające się z transformatora, cewki dławikowej

kowe i oporników, znamienny tem, że poszczególne przyrządy osprzętu lampy przymocowane są do płyty podstawy zapomocą pałaków ściągających w sposób, umożliwiający łatwe obluźnienie i nastawienie.

2. Statyw według zastrz. 1, znamienny tem, że drążek statywu opiera się dolnym końcem o lejkowate wgłębienie płyty podstawy, a nieco powyżej tego miejsca jest podtrzymywany przez pochwę, zamocowaną na transformatorze w sposób, umożliwiający jej nastawianie.

3. Statyw według zastrz. 1 i 2, znamienny tem, że pochwa, podtrzymująca drążek statywu, jak również urządzenia do włączania transformatora i cewki dławikowej, zamocowane są zapomocą pałaków

ściągających, służących jednocześnie do przymocowania transformatora i cewki dławikowej.

4. Statyw według zastrz. 1, znamienny tem, że pokrywa, osłaniająca przyrządy osprzętu lampy, przymocowane do płyty podstawy, przytrzymywana jest na swem miejscu zapomocą pierścienia zaciskowego, zaciśniętego na drążku statywu, i wpustką lub występem płyty podstawy i może być zdjęta z przyrządów osprzętu lampy po obluźnieniu pierścienia.

Quarzlampen-Gesellschaft
mit beschränkter Haftung.

Zastępca: Inż. M. Brokman,
rzecznik patentowy.

